

La cara humana de Floquet de Neu

Molt a prop del Zoo de Barcelona hi ha una pintada: “Floquet us odia”.

Poden odiar o estimar els goril·les? La primatòloga Jane Goodall, després de quaranta anys d'observació, afirma que els ximpanzés sí que poden. La ciència va demostrant, a poc a poc, que algunes característiques que es consideraven exclusives dels humans, com la cultura, l'autoreconeixement o l'aprenentatge intencional, no ho són tant.

De Nfumu a Floquet de Neu

Floquet de Neu era conegut arreu del món com un símbol de Barcelona. La ciutat el recordarà amb un acte sobre la conservació dels primats i un espai públic dedicat a ell. El goril·la, que va ser batejat Nfumu (“blanc”) pel seu descobridor, es va fer popular sota el nom de Snowflake (Floquet de Neu), que li van donar els mitjans nord-americans.

Després de 27 anys d'exercir de símbol viu –i involuntari– de Barcelona, Floquet de Neu ha mort d'un càncer de pell. El mateix tret que li ha donat singularitat i fama internacional, l'albinisme, ha estat també l'esclatxa per on se li ha escapat la vida: la seva pell era extremadament sensible a la llum, i aquest punt feble li ha generat la malaltia que, els darrers dies, es va aguditzar i amenaçava de torturar-lo amb una lenta agonia. Per això, els responsables del Parc Zoològic de Barcelona van decidir aplicar-li l'eutanàsia, a les 6 hores del matí del 24 de novembre.

Com es fa habitualment amb les despulles dels animals en perill d'extinció, el seu cos ha estat cedit als científics, que en prendran mostres de diversos teixits, abans d'incinerar-lo. Uns es conservaran al banc genètic de la Universitat Autònoma de Barcelona, uns altres –de la pell i l'ossada– els conservarà el Museu de Zoologia, tot i que no seran exposats al públic, i a l'Institut Dexeus anirà a parar l'epidídim, l'òrgan on s'emmagatzemen els espermatozoides, per tal d'obtenir-ne el semen per una possible inseminació artificial. S'ha descartat l'opció de dissecar-lo. Per la seva banda, l'Ajuntament li retrà un homenatge amb un acte sobre la conservació dels primats i l'edició d'un llibre amb els dibuixos que els nens d'arreu han enviat, a més de dedicar-li un carrer o una plaça pròxims al Zoo. D'aquesta manera es pretén recordar l'animal més visitat de Barcelona des que el primatòleg Jordi Sabater Pi l'envià des de Guinea Equatorial a Barcelona, el 1966.

Floquet de Neu responia al nom de Nfumu, que en la llengua del poble fang vol dir “blanc”. Així l'havia batejat Benito Manié, l'indígena fang que el va trobar en braços de la seva mare morta. Manié era també l'organitzador de la batuda que va acabar amb la família de Nfumu, a la qual responsabilitzava de destrosses en la seva finca agrícola. En veure la singular cria, Manié va decidir portar-li-la a Sabater Pi, que feia deu anys que es dedicava a l'estudi dels goril·les de costa (*Gorilla gorilla gorilla*), i proveïa el Zoo de Barcelona. En veure l'excel·lència de Nfumu, Sabater Pi li va prometre a Manié 20.000 pessetes si la cria de goril·la se'n sortia, cosa que en aquell moment semblava improbable, ja que es trobava “molt depauperat”, en paraules de Sabater Pi.

Però el doctor Iranzo, a l'Hospital de Bata, va aconseguir revifar-lo, i el petit goril·la va acabar al Zoo de Barcelona. En un any es va fer popular, i no solament a Barcelona. *National Geographic* va enviar un corresponçal per parlar-ne i una fotografia del Floquet feta per Sabater Pi va ocupar la portada de la prestigiosa revista.

Al Zoo, Floquet ha demostrat una salut força bona, ha fet uns 39 o 40 anys i ha sobreviscut a molts dels seus fills i filles. N'ha tingut vint-i-dos, que li han donat també sis néts.

Ha estat prolífic –tot i que el seu semen no ha estat útil per a practicar inseminacions artificials–, pacífic i ha exercit millor d'avi que no de pare. Els investigadors que l'han estudiat asseguren que no és tan espavilat com d'altres que han tingut una infància més feliç.

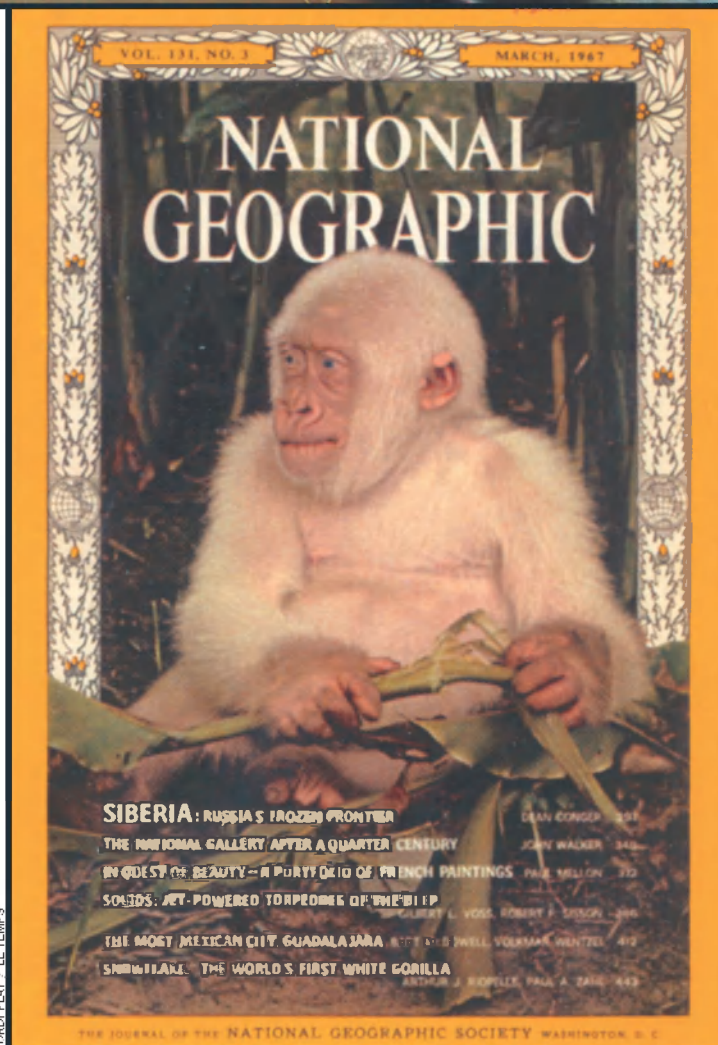

La traumàtica separació de la mare n'és una possible causa. Al contrari que altres goril·les, Floquet no s'ha reconegut mai en un mirall, tot i que els científics esperaven que la seva albina singularitat li donaria un punt d'avantatge, però el fet de no haver-se criat naturalment en un ambient familiar li ha impedit, probablement, interioritzar la imatge de la seva espècie i d'ell mateix. L'albinisme també implica una capacitat visual més limitada.

La seva mort ha fet córrer més rius de tinta que la seva arribada. Floquet era un dels principals reclams del Zoo barceloní, sobretot per als estrangers. La majoria de guies turístiques en parlen com la principal –i en alguns casos, l'única– atracció, sobretot des que el Zoo es va desfer de l'orca Ulisses per manca d'un espai adequat.

De la seva mort n'ha parlat la CNN americana, la BBC britànica, *L'Indépendant* francès, el *Bild* alemany o *De Telegraaf* holandès. Per a tots, Floquet era un símbol de la ciutat, una atracció insòlita coneguda arreu del món. "El goril·la més estimat del món", segons el *Bild*.

Àlex Milian

L'any 1967, una foto de Floquet feta per Jordi Sabater Pi va ser portada de la prestigiosa revista *National Geographic*. L'animal era especialment estimat pels més petits, que cada dia s'acostaven en massa al Zoo de Barcelona amb la il·lusió de veure. *In situ*, en Floquet.